

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

í t é l e t e

Gfv.VII.30.484/2018/5.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Attila a tanács elnöke

Dr. Csőke Andrea előadó bíró

Dr. Gáspár Mónika bíró

A felperes: felperes

A felperes jogi képviselője: Dr. Szita Zsolt Ügyvédi Iroda cím1

Az alperes: alperes1

Az alperes jogi képviselője: Dr. Gerencsér Ferenc ügyvéd cím2

A per tárgya: vezető tisztségviselő felelősségének megállapítása

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Budapest Környéki Törvényszék,
1.G.40.817/2015/15.

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős végzés száma:

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet a per főtárgya tekintetében hatályában fenntartja azzal a szövegezésbeli pontosítással, hogy azt állapítja meg, az alperes a M. Társaság vezető tisztségviselőjeként nem a hitelezői érdekek elsődlegessége alapján látta el ügyvezetési feladatait, és ezáltal az adós gazdálkodó szervezet vagyona 46.135.940 (negyvenhatmillió-százharmincötezer-kilencszáznegyven) Ft-tal csökkent.

A jogerős ítélet első- és másodfokú perköltségre és illetékre vonatkozó rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 25.400 (huszonötezer-négyszáz) Ft felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak felhívásra 70.000 (hetvenezer) Ft le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes a M. Kft. (továbbiakban: adós) vezető tisztségviselője volt 2008. július 23-tól a társaság felszámolási eljárás során történt megszüntetéséig. A felszámolási eljárás lefolytatása iránti kérelmet 2013. május 13-án nyújtották be a bírósághoz, a felszámolás kezdő időpontja 2013. december 19. volt.

[2] Az adós 2012 júniusától fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzetben volt. Utoljára a 2010. évre vonatkozó mérleg került letétbe helyezésre, 2011-2012. évre vonatkozóan nem készült mérleg, az alperes nem adott át iratokat és vagyont a felszámoló részére. A bíróság 2015. április 30-án kelt végzésével a felszámolási eljárást egyszerűsített módon befejezte, az adós társaságot megszüntette.

[3] A felperes bejelentett hitelezői igényét a felszámoló 46.135.940 Ft összegben vette nyilvántartásba.

A felperes keresete, az alperes ellenkérelme

[4] A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (Cstv.) 33/A. § alapján, hogy az alperes a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek figyelembe vételével látta el. Állította, hogy az alperes nem tett eleget a beszámoló letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének, megszegve ezzel a hitelezők betekintési jogát. Ezen jogszabálysértő magatartás miatt – a Cstv. 33/A. § (3) bekezdésében írt törvényi vélelem értelmében – a hitelezői érdekek sérelmét vélelmezni kell.

[5] Az adós már 2010-ben elvesztette a saját tőkéjét, nem volt mobil vagyona. Az adós felelőtlen gazdálkodásának konkrét részleteit az alperes jogszabálysértő magatartása miatt további iratok hiányában nem lehet megállapítani.

[6] A vagyonsökkenés mértékével kapcsolatban előadta, hogy a hitelezői igényének összegével, 46.135.940 Ft-tal biztosan csökkent az adós vagyona.

[7] Az alperes kérte a kereset elutasítását.

Az első- és a másodfokú bíróság határozata

[8] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította. A felek egyező előadása alapján megállapította, hogy a fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkezésének időpontja: 2012. május 31., tehát ezt követően vizsgálendő az alperes felróható magatartása. Megállapította azt is, hogy a hitelezői érdekek sérelme vélelmezett a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerint. Álláspontja szerint azonban nem fordul meg teljes egészében a bizonyítási teher a vélelemre tekintettel, mert a felperesnek kell bizonyítania az adós vagyonában bekövetkező vagyonsökkenést és annak mértékét. A vélelem az alperesi vezető tisztségviselő hitelezők érdekeivel ellentétes magatartására, valamint ezen magatartás és az adós társaság vagyonsökkenése közötti okozati összefüggésre terjed ki. A vagyonsökkenés ténye és annak mértéke a felperes bizonyítási kötelezettsége. A felperes a vagyonsökkenés mértékét illetően a letétbe helyezett beszámolókon túlmenően bizonyítékot nem terjesztett elő, mert álláspontja szerint a vagyonsökkenés mértéke nem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a 2012 májusa utáni alperesi magatartás vizsgálható, az ezt megelőző vagyonsökkenésnek a per szempontjából nincs relevanciája. Miután nem állapítható meg, hogy az adós mekkora vagyonnal rendelkezett az alperes hitelezői érdeket sértő magatartás bekövetkeztét megelőzően, a vagyonsökkenés mértéke sem bizonyítható, a bizonyítatlanság a felperes terhén maradt.

[9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperes az adós vezető tisztségviselőjeként nem a

hitelezői érdekek elsődlegessége alapján látta el az ügyvezetési feladatait, ezáltal megghiúsította a hitelezők követeléseinek kielégítését, így a felperes számára 46.135.940 Ft összegben kárt okozott, melyért felelősség terheli.

[10] Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a Cstv. 33/A. § (3) bekezdés szerinti vélelemre alapított megállapítási perben a felperesnek a törvényi vélelem fennállását kell bizonyítania a jogellenes magatartás tekintetében, tehát azt, hogy a felszámolás kezdő időpontját megelőzően az adós nem tett eleget az éves beszámoló külön jogszabályban meghatározott letétbe helyezési és közzétételi kötelezettségének. Ezzel szemben az alperesre hárul a bizonyítási kötelezettség a felelősség alóli kimentés körében.

[11] A felperes bizonyította azt, hogy utoljára a 2010. évi mérleg került letétbe helyezésre, hogy a felszámolási eljárást egyszerűsített módon fejezte be a bíróság, melyből megállapítható, hogy iratokat az alperes nem adott át a felszámolónak, és az is, hogy a felperes milyen összegű hitelezői igénye maradt kielégítetlen. Mindezekkel bizonyította az alperes károkozó magatartását és az azzal összefüggésben felmerült kárát, így végső soron a vagyonsökkenés minimális mértékét is, amely az általa bejelentett és a felszámoló által nyilvántartásba vett 46.135.940 Ft volt. Bizonyított volt, hogy az alperes nem vette fel a felszámolóval a kapcsolatot, a Cstv. 31. §-ában foglalt kötelezettségét nem teljesítette, az adós vagyonával nem számolt el. Erre figyelemmel a felperes alappal hivatkozott arra, hogy a vagyonsökkenés mértékét az alperes szándékos magatartása miatt fennálló irathiany miatt csak az általa bejelentett és a felszámoló által nyilvántartásba vett 46.135.940 Ft összegben tudja megjelölni és bizonyítani. Ez az a minimális összeg, amellyel az adós vagyona bizonyosan csökkent, mivel azt a felszámoló az adós tartozásaként elismerte, azonban a felszámolási eljárásban az adós vagyona hiányában nem térült meg.

Felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[12] Az alperes felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. Másodlagosan kérte, hogy a Kúria a jogerős ítéletet helyezze hatályon kívül, és helyette hozzon új ítéletet, amelyben a károkozásra mint tényre és annak összecszerűségére irányuló megállapítást mellőzze.

[13] Elsőként arra hivatkozott, hogy a felperesnek nem volt jogi képviselte az első-, illetve a másodfokú eljárásban. A felperesi jogi képviselő részére még a felperes vezető tisztségviselője adott meghatalmazást, 2016. december 17-től azonban a felperessel szemben felszámolási eljárás van folyamatban. Az alperes álláspontja szerint a Cstv. 34. § (2) bekezdése értelmében az elsőfokú bíróságnak fel kellett volna hívnia a felperest a felszámoló bejelentésére, és be kellett volna szereznie a felszámoló által adott vagy jóváhagyott meghatalmazást. Az ennek hiányában lefolytatott eljárás alapján hozott jogerős ítéletet jogszabálysértőnek állította.

[14] Az alperes előadta, hogy az ítélet tábla túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, mely sérti a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (rPp.) 215. §-át. A felperes ugyanis a Cstv. 33/A. §-a alapján azt kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy az alperes a

fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek a figyelembe vételével látta el.

[15] A másodfokú bíróság azonban nem az esetleges felelősség maximális összegét határozta meg, hanem azt, hogy az alperes kárt okozott, és megállapította az okozott kár összegét is, s ezzel túlterjeszkedett a kereseti kérelmen.

[16] A kárfelelősség jogalapjának megállapíthatóságából – a letétbe helyezés nem teljesítése – nem következik további bizonyítás nélkül szükségszerűen az, hogy kár áll fenn, hogy a kár és a jogellenes magatartás miatt az ok-okozati összefüggés fennáll, és nem következik, hogy a kár mekkora.

[17] A másodfokú bíróság nem állapíthatta volna meg, hogy a társaság vagyona azért nem fedezte a hitelezők követelését, mert a 2011-12 évekre nem teljesítette a letétbe helyezési kötelezettséget, ezt külön bizonyítás nélkül nem lehetett volna megállapítani.

[18] Nem állapíthatta volna meg a másodfokú bíróság azt sem, hogy az alperes kárt okozott, mert a károkozás megállapításához bizonyítást kellett volna felvenni a kárra. Az, hogy a felszámoló nyilvántartásba vett egy határidőn túl benyújtott igényt, érdemi vizsgálat nélkül, nem bizonyítja magának a követelésnek a fennálltát vagy megalapozottságát, illetve a kár és a jogellenes magatartás közötti ok-okozati összefüggést.

[19] A jogerős ítélet indokolásában az ítéletábra rögzítette, hogy megállapította az alperes felelősségét a Cstv. 33/A. § (1) és (3) bekezdései alapján, „továbbá marasztalta az alperest a felperes ki nem elégített hitelezői követelése megfizetésében.” E vonatkozásban az alperes arra hivatkozott a felülvizsgálati kérelemben, hogy az indokolás értelmezhetetlen és túlterjeszkedik a kereseten. A felperes nem kérte az alperes felelősségének megállapítását, hanem a Cstv. 33/A. § szerinti megállapítást kérte.

[20] A megállapítási perben nincs helye marasztalásnak. Ez az indokolás ellenétes a rendelkező résszel, és így kirívóan okszerűtlen, vagy nem ellentétes a rendelkező résszel és akkor azt támasztja alá, hogy a másodfokú bíróság úgy gondolta, hogy marasztalhatja az alperest.

[21] Kirívóan okszerűtlennek állította az indokolás azon részét is, hogy a felperes bizonyította volna a felmerült kárát. A felszámolási eljárásban való nyilvántartásba vétel nem alkalmas arra, hogy kártérítési értelemben kárt bizonyítson.

[22] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában való fenntartását.

A Kúria döntése és jogi indokai

[23] A Kúria az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta.

[24] Tévesen állította az alperes, hogy a felperes a felszámolás megindulását követően nem rendelkezett jogi képviselővel az elsőfokú, illetve a másodfokú eljárásban. A felszámolás megindulásával az adós szerződései automatikusan nem szűnnek meg, csak az adós tartozásai válnak lejárttá (Cstv. 35. § (1) bekezdés). A felszámoló jogosultsága és kötelessége, hogy áttekintse a szerződéseket, és ennek alapján azokat megszüntesse, vagy fenntartsa (Cstv. 47. §). Az elsőfokú eljárásban a felperes jogi képviselője úgy nyilatkozott, hogy a felszámoló fenntartotta a megbízási szerződést a jogi képviselővel, majd a másodfokú eljárásban a bíróság felhívására a felperes csatolta jogi képviselője meghatalmazását (7. számú beadvány), aki megerősítette a korábbi jogi képviselő meghatalmazásának fennállását. A BH1993.521. szám alatt közzétett eseti döntésben megfogalmazott jogi álláspontot a Kúria nem osztja, ítélezési gyakorlatában már hosszú ideje nem követi.

[25] Alaptalanul hivatkozott az alperes arra is, hogy az ítélet tábla túlterjeszkedett a kereseti kérelmen, megsértve az rPp. 215. §-át. A felperes a keresetét a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére hivatkozással terjesztette elő, melynek alapján – az adott esetben – csak annak a megállapítását kérhette, hogy az alperes, aki a gazdálkodó szervezet vezetője volt, a fizetésképtelenséggel fenyegető helyzet bekövetkeztét követően ügyvezetési feladatait nem a hitelezők érdekeinek elsődlegessége alapján látta el, és ezáltal a gazdálkodó szervezet vagyona csökkent, vagy a hitelezők követeléseinek teljes mértékben történő kielégítését megghiúsította, vagy elmulasztotta a környezeti terhek rendezését. Nem terjesztett – mert nem is terjeszthetett – elő a Cstv. 33/A. §-ára hivatkozással olyan keresetet, hogy a bíróság állapítsa meg, az alperes a felperesnek okozta a kárt. A Cstv. 33/A. § (1) bekezdésére alapított peres eljárásban nem a felperes és az alperes közötti jogviszonyt bírálja el a bíróság, hanem a felperes a hitelezők összessége érdekében lép fel azért, hogy az alperes magatartása miatt az adósnál bekövetkezett vagyonsökkenésből eredő igényt utóbb az adós hitelezői az alperessel szemben a marasztalási perben érvényesíthessék.

[26] A jogerős ítélet indokolásából kitűnően a másodfokú bíróság a kereseti kérelem keretei között maga is a Cstv. 33/A. § (1) bekezdésében írt feltételek fennállását, köztük a vagyonsökkenést vizsgálta. Kétségtelen, hogy ítélete rendelkező részét pontatlanul, félreérthető módon szövegezte meg, a kereseten azonban ténylegesen nem terjeszkedett túl, valójában éppen a keresetnek helyt adó döntést kívánt hozni. Az rPp. 215. §-ának megsértése ezért nem állapítható meg, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére a felülvizsgálati kérelem megjelölt okból nem kerülhet sor.

[27] A másodfokú bíróság ítélete indokolása 4. oldalának utolsó bekezdésében valóban arra utalt, hogy marasztalta is az alperest a felperes ki nem elégített hitelezői követelése megfizetésében. Ilyen marasztaló rendelkezést azonban a jogerős ítélet rendelkező része nem tartalmaz, a másodfokú bíróság tehát a kereseten e vonatkozásban sem terjeszkedett túl. Az indokolás hibája az ügy érdemi elbírálására nem hatott ki, a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére ezért az rPp. 275. § (3) bekezdése értelmében e hiba szintén nem ad alapot. A Kúria az indokolás téves megállapítását a jogerős ítéletből mellőzi.

[28] Az ügy érdemét illetően a Kúria rámutat, hogy 2012 májusában egyértelműen bekövetkezett az adós fizetéseképtelenséggel fenyegető helyzete.

[29] A Kúria egyetért az elsőfokú bírósággal abban, hogy a Cstv. 33/A. § (1) bekezdése szerinti vélelem az alperesi vezető tisztségviselő hitelezők érdekeivel ellentétes magatartására, valamint ezen magatartás és az adós társaság vagyonsökkenése közötti okozati összefüggésre terjed ki, s a vagyonsökkenés ténye és annak mértéke a felperes bizonyítási kötelezettsége.

[30] A Kúria álláspontja szerint azonban olyan esetben, amikor a rendelkezésre álló adatokból azért nem állapítható meg, hogy mi lett az adós vagyonának a sorsa, mert azzal az alperes nem számolt el – sem a felszámolási eljárásban, sem az adott perben –, úgy kell tekinteni, hogy az alperes magatartása folytán bekövetkezett vagyonsökkenés az utolsó mérlegben feltüntetett teljes vagyonra kiterjed. Abból kell ugyanis kiindulni, hogy a Cstv. 33/A. § (3) bekezdése szerinti vélelem bekövetkezésének időpontjában az utolsó leadott mérlegben szereplő vagyon még a társaság vagyonát képezte. Miután az alperes a felszámoló részére nem adott át vagyont, és a perben a kimentés körében sem bizonyította, hogy mi lett az utolsó leadott mérlegben kimutatott vagyon sorsa, az alperes felelősségét jogszabálysértés nélkül állapították meg a keresetben megjelölt vagyonsökkenés erejéig.

[31] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet – a rendelkező rész szövegezésbeli pontosításával és az indokolás említett módosításával – az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[32] Az alperes az rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles megfizetni a felperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét, amely a jogi képviseletével felmerült ügyvédi munkadíjból áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése, és a 4/A. § (1) bekezdése alapján állapította meg.

[33] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 59. § (1) bekezdése és 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 15. § (1) és (3) bekezdése alapján az alperes köteles a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére is.

[34] A Kúria tárgyaláson kívül hozta meg határozatát.

Budapest, 2019. május 14.

Dr. Farkas Attila s.k. a tanács elnöke, Dr. Csőke Andrea s.k. előadó bíró, Dr. Gáspár Mónika s.k. bíró

A kiadmány hiteléül: